

WINTER

Voor zo'n klus moet je verbeelding hebben

Uitvoerder Ronny Lubberts was in 2013 verantwoordelijk voor de aanleg van project Bufferzone bedrijvenpark A1 bij de afslag Deventer Oost

Voor zo'n klus moet je verbeelding hebben

'Met gemiddeld tien medewerkers per dag hebben we in twee maanden tijd 150 bomen, 8.000 struiken en 2.300 hagen geplant.' Uitvoerder Ronny Lubberts glundert. 'We hebben goed samengewerkt, het is financieel voorspoedig gegaan en de gemeente is tevreden. Het was echt een mooie klus om te doen.'

Lubberts was blij toen de kogel voor de aanleg van het industrieterrein door de kerk was. 'Aan de hand van de werkmappen ben ik samen met de werkvoorbereider op de locatie gaan kijken. Ik moet het hele project voor me zien, het mezelf eigen maken. Daarna zijn we gaan nadenken wie geschikt is voor zo'n klus. Mensen moeten sterke enkels hebben om op het scheve talud te kunnen werken. Ook waren er drie types beplanting die allemaal op verschillende afstanden geplaatst moesten worden, soms zestig centimeter uit elkaar, soms een meter. Dat moesten we goed aan medewerkers uit kunnen leggen.' Lubberts keurde de planten zelf op lengte en bewijs van echtheid. 'Het is een heel gepuzzel om alles op de goede plek te krijgen.'

Het project begon met vijf medewerkers en een voorman. Op het hoogtepunt werkten er vierentwintig mensen. 'We hebben veel overlegd en hielden elkaar scherp op de resultaten. Je kunt snel planten, maar dan moet het wel goed vastzitten.' Lubberts zette de puntjes op de i door ook nog achthonderd meter afrastering aan te leggen en anderhalve hectare gras in te zaaien. 'Sommige collega's vonden het fijn om weer terug naar hun eigen wijk te gaan. Ze wilden zeker weten dat het daar geen rommeltje wordt.'

De zone van negenhonderd bij twintig meter zal niet door Het Groenbedrijf onderhouden worden. Het is de bedoeling dat de natuur het zelf gaat regelen.

Kilo's zout gladheidsbestrijding

Er is 146.070 kg zout gestrooid.

LENTE

Je hebt een rol van betekenis in je directe omgeving

Samen met vele collega's volgden omgevingsmedewerker Ewout de Haan en voorman Rob Freriksen in 2013 de cursus Levensreddende Eerste Hulp (LEH).

Je hebt een rol van betekenis in je directe omgeving

Een paar jaar geleden hoorde De Haan van een ongeval op een rotonde. De patiënt werd door één van zijn collega's gereanimeerd en overleefde het. Dat maakte veel indruk. In 2013 volgde De Haan zelf de cursus LEH. 'Wij werken de hele dag buiten en daar kan van alles met mensen gebeuren.' Tijdens de cursus hebben de mannen noodsituaties geoefend met een Lotusslachtoffer. Die kreeg een hartinfarct, beroerte of hypo. Ook leerden ze over brandwonden en het gebruik van de AED. Freriksen lijdt aan Mastosytose, een allergie voor wespen. 'Mijn aandoening was een mooi voorbeeld om mee te oefenen. Natuurlijk zijn we geen artsen, maar we moeten een noodsituatie wel kunnen analyseren en snel tot handelen overgaan. Daarmee kun je het verschil tussen leven en dood betekenen.'

De mannen merken dat collega's hen nu weten te vinden. Bijvoorbeeld een collega die bevangen raakte door de hitte. De Haan merkt dat hij ook in zijn vrije tijd veel alerter geworden is. 'Als ik een auto zie slingeren heb ik bij wijze van spreken voor de zekerheid 112 al op mijn scherm staan.'

Uitrukken gladheid

We zijn 21 keer uitgerukt voor de gladheidsbestrijding.

Opleidingen

Er zijn 257 opleidingen gevolgd, zowel 1-daagse als meerjarige BBL en HBO-trajecten.

ZOMER

In deze baan komt alles mooi bij elkaar

Jarno Klein Zandvoort kwam in 2013 als medewerker Technische dienst bij HGB werken

In deze baan komt alles mooi bij elkaar

'Eigenlijk wilde ik boer worden, maar in 2001 gooide de MKZ-crisis roet in het eten. Ik moest een ander vak kiezen en werd installateur. Na vijf jaar in de landbouwtechniek zag ik vorig jaar de vacature bij de technische dienst van Het Groenbedrijf. Ze zochten iemand om de tuin- en parkmachines te keuren en onderhouden. Ik vind techniek leuk, maar wel in combinatie met het werken met mensen. In deze baan komt dat mooi bij elkaar. Het is slim dat we het onderhoud bij HGB nu helemaal in eigen beheer hebben. Zo verdien ik mijzelf op termijn terug. Werken bij HGB is echt anders dan ik gewend ben. Iedereen werkt hier volgens de regels van de Arboret en de tijdsdruk is minder. Daardoor kan ik mijn werk beter doen. De afgelopen jaren deed ik alles in mijn eentje, maar hier werk je veel in overleg met collega's. Dat was even wennen, maar nu vind ik het fijn om in een team te werken. Binnen HGB zijn veel mogelijkheden om jezelf te ontwikkelen. Afgelopen jaar ben ik geslaagd voor de opleiding keurmeester tuin- en parkmachines en nu ga ik verder om ook technisch gereedschap te mogen keuren. De diversiteit aan machines en persoonlijkheden vind ik het allerleukste bij HGB. Ik heb ineens heel veel collega's gekregen.'

Waterverbruik

In 2013 hebben wij 48.000 liter minder water verbruikt dan in het jaar ervoor.

HERFST

Van maat 54 naar maat 45

Omgevingsmedewerker Benny Pelgröm viel 70 kilo af na een maagverkleining

Van maat 54 naar maat 45

Minder eten lukte Benny Pelgröm niet. Zelfs niet toen de dokter hem waarschuwde dat hij op deze manier de vijftig niet zou halen. Pelgröm leed aan suikerziekte, zijn cholesterol was veel te hoog en hij kon met zijn honderd-zeventig kilo niet meer in het groen werken. Na een maagverkleining viel Pelgröm zeventig kilo af en kon hij weer aan de slag als omgevingsmedewerker. 'Ik wil net zo oud worden als mijn oudoom, die heeft op twee maanden na de honderd en een gehaald.'

Bang voor de operatie was hij niet. Met vijf kleine sneetjes werd zijn maag in een uur tijd de helft kleiner gemaakt. 'Vlak na de operatie wilde mijn hoofd nog steeds veel eten, maar mijn lijf kon het niet meer aan, ik werd beroerd als ik meer dan een klein beetje at.' De eerste maand na de operatie viel Pelgröm 16 kilo af en het eerste jaar moest hij om de drie maanden nieuwe kleren kopen. In de eerste periode werkte Pelgröm bij De Stadspost. 'Ik kon rustig herstellen en merkte aan alles dat Het Groenbedrijf echt achter me stond. Stap voor stap kon ik mijn oude werk weer oppakken. Eerder liep ik nog geen honderd meter, nu wandel ik samen met een collega gerust tien kilometer. In mijn werk kan ik alles nu veel beter volhouden en ik ben veel vrolijker en socialer geworden. Ik hoef zelfs geen medicijnen meer te slikken. Nu wil ik nog van het roken afkomen.'

hetGroenbedrijf

Het Groenbedrijf
Hanzeweg 19, 7418 AV Deventer
Postbus 63, 7400 AB Deventer
Telefoon: 0570 856 400
www.hetgroenbedrijf.nl

Directeur Jan Jette Donker over de organisatieverandering in 2013 We staan nu in onze kracht

'Het jaar van de omslag, van echte grote veranderingen.' Zo typeert directeur Jan Jette Donker 2013 voor Het Groenbedrijf. De nieuwe naam voor Deventer Groenbedrijf ziet hij als een mijlpaal in deze ontwikkelingen. 'We ronden een fase af waarin we deden wat er gevraagd werd. De tijd is nu aangebroken om veel meer zelf na te denken en verantwoordelijkheid te nemen. Dat geldt voor iedereen binnen onze organisatie. Het was een heel goed moment om van naam te veranderen.'

Kiem

De kiem voor de omslag van 2013 ligt in de jarenlange samenwerkingsrelatie met de gemeente Deventer. 'In het begin voerden we contracten uit, gewoon netjes volgens de regels. Dat begon met een A4 en het groeide uit tot een boekwerk vol contracten en bestekken. In de loop der jaren hebben we elkaar goed leren kennen waardoor we nu precies weten wat we aan elkaar hebben. Onze samenwerking is intensief en dat zorgt voor een beter resultaat tegen lagere kosten. We hebben de afgelopen zeven jaar nodig gehad om deze omslag te kunnen maken.' Donker grijnst: 'We zijn nu partners in de openbare ruimte.'

Stoer

Vertrouwen, dat was de tweede sleutel naar de omslag in 2013. Uit stakeholdersonderzoek bleek dat opdrachtgevers meer dan tevreden zijn over Het Groenbedrijf. Zij kennen het bedrijf veel ambities toe. Donker gaf zichzelf de opdracht om dat vertrouwen ook intern beter te ontwikkelen: 'We zijn veel te lang bescheiden en afwachtend geweest, krampachtig bijna. Nu werken we aan een trots en stoer gevoel zodat we hardop kunnen zeggen dat we winnaars willen zijn. Dat kwam een jaar geleden niet bij ons op.' De omslag krijgt in de dagelijkse praktijk steeds duidelijker vorm. 'We geven minder instructie en meer kaders. We laten zaken los waardoor alle medewerkers meer eigen verantwoordelijkheid krijgen. Door minder tijd aan controles en werkschrijvingen te besteden organiseren we het werkproces slimmer.' Donker spaart zichzelf niet als hij vertelt over de veranderingen in het afgelopen jaar. 'Ik heb me heel lang met alle details van het uitvoerend werk bemoeid. Dat doe ik nu echt niet meer. Daardoor krijgen anderen de mogelijkheid om in hun rol te groeien en krijg ik ruimte om met de grote lijnen van het bedrijf bezig te zijn. Door meer te vertrouwen ga ik beter kijken.'

hetGroenbedrijf

WINTER

Het is een heel stevig proces geweest

Uitvoerders Bart Burgers en Bart Kroeze over de nieuwe rol van uitvoerders
Het is een heel stevig proces geweest

'Heren, er moet iets veranderen. Hoe denken jullie zelf dat het beter kan in ons bedrijf?' Met die vraag kwam directeur Jan Jette Donker in het voorjaar van 2013 bij zijn uitvoerders. Die waren blij verrast. Bart Burgers: 'Ik ben 's avonds direct aan de slag gegaan met veel positieve energie. Ik had er weer zin in.'

Voor de uitvoerders was de vraag van Donker het startsein voor een intensief proces. Kroeze: 'Die stap was nodig omdat we niet met de wereld mee zijn veranderd. De communicatie was onvoldoende en we zaten allemaal op ons eigen eiland.' Burgers: 'Iedere uitvoerder moest over de hele breedte sterk zijn en dat zorgde voor onvrede en onbegrip. Daarnaast was snage cultuur in sommige opzichten te vrijblijvend. We waren niet gewend om elkaar echt op zaken aan te spreken.'

Confronterend

De uitvoerders staken de koppen bij elkaar om na te denken over een nieuwe inrichting van de organisatie. Kroeze: 'We kregen de ruimte om alles bij deze vraag te betrekken: personeel, huisvesting, machines en ons eigen takenpakket.' Tijdens de sessies keken de mannen, met hulp van een coach, in de spiegel. De effecten kwamen soms snoeihard binnen. Burgers: 'Het was confronterend erachter te komen dat wij veel te veel in de uitvoering zijn blijven hangen. We vegten bij wijze van spreken de neus van onze medewerkers nog af.' Kroeze: 'We hadden allemaal een hele sterke behoefte om minder breed te werken en vooral te doen waar we echt goed in zijn. De één is bomenexpert terwijl de ander sterk is in de begeleiding van medewerkers.'

Roer om

Het roer ging om. Uitvoerders kregen een nieuw takenpakket, toegespitst op hun competenties. Kroeze: 'De veranderingen betekenen voor medewerkers en voormannen ook meer zelfredzaamheid en verantwoordelijkheid. Die ontwikkeling is voor iedereen spannend.' Burgers stralend: 'Ik word gelukkig omdat ik kan doen waar ik goed in ben: buiten leiding geven aan medewerkers.' Kroeze grijnst: 'Ik omdat de eilandstructuur doorbroken is. Nu nog zorgen dat we elkaar ook echt gaan aanspreken.'

Aantal geplante bomen

10.710 straat-, laan- en parkbomen.
437 knot bomen.
45 fruitbomen.
337 leibomen.
21 bomen gekandelabernd.

LENTE

Ik vind dit een uniek bedrijf

Henk-Jan Thomassen maakte in 2013 promotie en werd junior uitvoerder

Ik vind dit een uniek bedrijf

'Toen ik in 2008 bij Deventer Groenbedrijf werd aangenomen, was het voor mij al duidelijk dat ik geen meewerkend voorman wilde blijven. De uitvoerders hadden in de gaten dat ik sturing kan geven. Dat zorgt voor duidelijkheid en structuur bij medewerkers. Daarnaast probeer ik een luisterend oor te bieden en de goede punten in mensen naar boven te halen. Daar leer ik zelf ook van. In 2010 ben ik begonnen met de opleiding projectleiding groenvoorziening aan de Hogere Agrarische School (HAS). Tijdens die opleiding komt je persoonlijkheid uitgebreid aan bod. Dat was confronterend, maar het heeft me echt verder geholpen. Ik heb mezelf daar beter leren kennen en veel geleerd over leiderschap. Voor mij geldt dat ik wat zekerder van mezelf mocht worden. Je krijgt veel kansen, maar soms zijn we te voorzichtig waardoor we op de rem staan. Daardoor duurt het soms langer voordat je iets voor elkaar krijgt. Verder is dit een uniek bedrijf en zit ik hier voorlopig op mijn plek.'

In het plantseizoen 2012/2013 zijn 489 bomen geplant.

Succesvol zaken doen geeft ruimte

Gemeente Deventer is de grootste opdrachtgever van Het Groenbedrijf. Programma-onderdeelmanager leefomgeving Willem Mulder over de samenwerking in 2013

Succesvol zaken doen geeft ruimte

'Ik begon ruim drie jaar geleden in deze baan. Op dat moment stonden de verkiezingen voor groenste stad van Nederland voor de deur en werd mij al snel duidelijk dat we veel gezamenlijke belangen hebben. Door jarenlang samen bij te houden wat we precies in de openbare ruimte doen, ontstond een eerlijk gesprek over kosten en werkzaamheden. Zowel uit de Monitor Openbare Ruimte (MOR) als de Waardering Openbare Ruimte (WOR) blijkt dat de resultaten van HGB kloppen met de afspraken die we gemaakt hebben. Die inzichten hebben geleid tot een gefundeerd vertrouwen waardoor wij als gemeente anders naar contracten kunnen kijken. Er komt ruimte voor vernieuwing van de samenwerking.'

Van frequentie naar beeld

De basis onder die samenwerking wordt jaarlijks vastgelegd in contracten en een Dienstverleningsovereenkomst. In de contracten leggen we vast wat HGB doet en wat het kost. Daarin zijn we op onderdelen overgestapt van frequentiebestek naar beeldbestek. We spreken dus niet meer af wat er gedaan moet worden en hoe vaak, maar wat het resultaat moet zijn. Daardoor hoeft HGB niet standaard zoveel keer per jaar te maaien, maar alleen als het nodig is. Binnen het huidige, sobere onderhoudsprogramma geeft dat ruimte aan HGB om meer verantwoordelijkheid te dragen en om flexibel en kostenbesparend te werken.'

Partner in de openbare ruimte

De ruimte die daardoor ontstaat, besteden we nu aan het formuleren van gezamenlijke ambities. In 2013 lag de focus op Social Return on Investment (SROI); hoe kunnen we nieuw werk voor mensen met afstand tot de arbeidsmarkt creëren? In het centrum van Deventer bijvoorbeeld is veel geluidsoverlast van bladblazers. Is het een idee om dat weer met de hand te laten vegen? Onze tweede ambitie is om participatie concreet vorm te geven. Hoe motiveren we onze inwoners om de handen uit de mouwen te steken binnen hun eigen leefruimte? Om dat te bereiken gaan we vaker en beter vertellen hoe we werken en waarom we bepaalde keuzes maken. Als inwoners dat begrijpen zullen ze bereid zijn om zelf een bijdrage te leveren. We delen bijvoorbeeld plantjes uit waarmee inwoners zelf de boomspiegels in hun straat kunnen opleuren en onderhouden door er een boomtuintje van te maken. En dat is nog maar het begin. De rol van HGB als adviseur, begeleider en partner in de openbare ruimte zal zich de komende jaren verder gaan ontwikkelen.'

Er is 3.000 ton blad afgevoerd.

Zandwegen/ puinwegen/ halfverharding

Er is 229.204 m² aan zandwegen en 47.500 m² aan puinwegen/ halfverharding onderhouden.

Fietspaden

Er is 4.100 m² aan fietspaden onderhouden.

Houten banken

Er zijn 21 nieuwe banken geplaatst, 66 banken geschilderd en 147 planken aangebracht.

Ik ken de bomen bijna persoonlijk

Erica ten Bulte, omgevingsmedewerker in Colmschate over vakmanschap
Ik ken de bomen bijna persoonlijk

'Natuurlijk bestaat ons vakmanschap uit veel meer dan goed schoffelen. Mahonia snoei je ná de bloei en een Berk in januari, voordat de sapstroom op gang komt. Een echt vakmans weet die dingen. Bij Het Groenbedrijf worden we goed opgeleid. Naast kennis van het groen weten we alles van materialen en het gereedschap waar we mee werken. Daarom weet ik hoe diep we moeten graven om de goede laag grond om te spitten en welk gereedschap daarvoor nodig is. Ik werk achttentwintig jaar in het groen. In die tijd heb ik misschien niet alles in Colmschate aangelegd, maar toch minstens de helft. Ik ken de bomen bijna persoonlijk. In ons werk is de aandacht voor elkaar erg belangrijk. Als collega's lekker in hun vel zitten verdienen je dat direct in het werk terug. Dat sociale hoort bij ons bedrijf en daarom ook bij ons vakmanschap.'

Onkruid bestrijden met kokend water

Henrie Jansen, voorman Binnenstad over onkruidbestrijding

Onkruid bestrijden met kokend water

'Mijn werkgebied ligt tussen de Deventer bruggen, van het station tot en met de Worp plus de Raambuurt en Knutteldorp. Na drieëndertig jaar ken ik hier bijna iedere grasspriet, struik en boom. Een plant wordt pas onkruid als hij ongewenst is. Door de beplanting beter op elkaar af te stemmen kan je die ongewenste begroeiing zoveel mogelijk voorkomen, maar je raakt het nooit helemaal kwijt. Onkruid bestrijden met chemische middelen doen we al jaren niet meer. Tegenwoordig gebruiken we stoom. In onze Wavemachine wordt water tot 140 graden verwarmd. Het komt er als stoom uit en Berenklauw, Winde en Paardenbloemen verdwijnen als sneeuw voor de zon. Het bestrijden van onkruid met stoom heeft eigenlijk alleen maar voordelen. De planten sterven direct af, het duurt veel langer voordat ze terugkomen en er komt geen gif meer in de grond. Op stukken waar je moeilijk kunt schoffelen, werkt de Wave helemaal fantastisch. Op oude boomspiegels bijvoorbeeld. Ook is het goed inzetbaar op half verharding, grind, gravel banen en rond speelplaatsen. Stomen werkt ook veel sneller dan alleen schoffelen. Waar we vroeger een hele dag aan het werk waren, zijn we nu binnen een uur klaar. Nog een voordeel: wij kunnen het onkruid veel beter bijhouden en dat maakt ons werk nog leuker.'

Speeltoestellen

510 uur besteed aan inspectie en 3.100 uur aan herstel werkzaamheden.

Houtsnippers

We hebben 900 ton houtsnippers geproduceerd.

Gemaaid gras

Wij hebben 146 hectare gras gemaaid verdeeld over de soorten gazon, gazon met bollen en trapvelden.

Schoon werken en zo min mogelijk afval

Jos Koerhuis, hoofd Technische dienst, over duurzaamheid
Schoon werken en zo min mogelijk afval

'We blijven goed op de hoogte van de nieuwste technische ontwikkelingen door vakbladen en beurzen te bezoeken. Maar het is minstens zo belangrijk om goed naar medewerkers te luisteren. Die komen vaak met goede ideeën. Sportvelden egaliseren bijvoorbeeld, daar hebben onze jongens een sleep voor ontworpen die zelfs landelijk publiciteit heeft gekregen.'

Hoe duurzaamheid waren we in 2013?

- Bij aanschaf van machines en voertuigen vergelijken we de CO₂-uitstoot. Daardoor rijden onze voertuigen nu veel schoner.
- Waar mogelijk werken we met elektrische voertuigen (Piaggio en Alke)
- We gebruiken Aspen voor kleine machines en motoren. Die brandstof is veel schoner en daardoor minder belastend voor mens en milieu.
- De rode landbouwdiesel is in 2013 afgeschaft. We zijn begonnen met het toevoegen van X-Mile aan onze twee brandstoftanks van 3000 en 6000 liter. Hier tanken onze maaimachines, trekkers en een deel van onze auto's. De enzymen in X-Mile zorgen voor schonere motoren met minder uitstoot, verbruik en onderhoud. We verwachten een besparing van 8%.
- Door het plaatsen van zonnepanelen zijn vijf locaties zelf voorzienend in elektriciteit. De investering is in tien jaar terugverdiend.
- De nieuwe energieleverancier Delta levert 100% groene stroom.